

NAFO-seminaret 2018

BILDESTYRING SOM STØTTE FOR ØKT AKTIVITETSNIVÅ

Miljøterapeut Liv Holtan-Hartwig

Disposisjon

- Bakgrunn
- Registreringer og forberedelser før oppstart
- Selve bildestyringen
- Resultater; aktivitetsnivå og utfordrende atferd
- Erfaringer
- Opplæringsfilm

«Erik»

- 40-årene
- Døv
- Alvorlig psykisk utviklingshemning
- Barneautisme
- Liker å gå tur, ta tog/trikk/buss, se på folk, se i kikkert og drikke kaffe

Utfordringer

- Hyppig høy stemmebruk
- Klapping
- Pressing av knyttnever mot øyne og tinning
- Tvangspreget vasking
- Hyppige og langvarige toalettbesøk
- Generelt: stopping i atferdskjeder

Det sorte rommet

- Eget lite rom bygget inn i Eriks leilighet
- Mørke vegger
- Madrass, dyne og pute
- Mulighet til å «trekke seg tilbake»

Kartlegging før oppstart

- Adaptiv atferd
- Aktivitetsregistrering
- Registrering av utfordrende atferd

Adaptiv atferd

- Lav score; f.eks. 1-2 år for kommunikasjon og rundt 5 på ADL
- Store igangsettingsvansker

Aktivitetsregistrering

... kvartersvis i tre hele uker (kl. 0-24)

Gjennomsnittlig tidsbruk (timer pr. døgn)

	2015
Hvile/søvn	11,7
Vasking/do	2,4
Klapping/høy stemmebruk	1,3
Måltid	3,6
Stell	1,1
Personalstyrt aktivitet	3,2
Egenaktivitet	0,6

Registrering av utfordrende atferd fra kl. 6 – 22 i tre døgn

Gjennomsnittlig tidsbruk (timer):

- Vasking/toalett.....2,6
- Høy stemmebruk.....0,6
- Pressing mot øyne.....4,1

- Klapping.....47 serier pr. dag

Eriks bildestyring

...i samarbeid med Avdeling for Nevrohabilitering,
Ullevål Universitetssykehus

- Fyll dagen med aktiviteter!
- Unngå pauser!
- Filofax med bilder av aktiviteter
- Positiv forsterkning med tegnøkonomi
- Fast system for håndtering av utfordrende atferd/stopping
- Registreringer

Andre forberedelser

- Rive det sorte rommet
- Andre tilpasninger i leiligheten
- Skrive tiltaksbeskrivelse
- Lage liste over aktuelle aktiviteter
- Definere målatferder/kriterielister
- Velge tokens og sluttforsterker
- Lage bildemateriell
- Lage registrerings skjema
- Workshop for personale

Opplæringsfilm i bildestyring

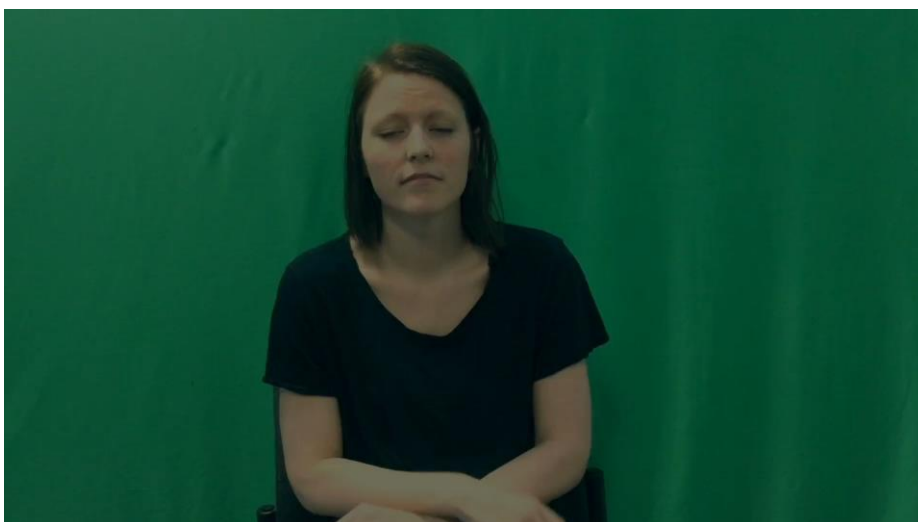
- Spare personalets tid
- Sikre lik praksis
- Sikre at alle elementer i bildestyringen blir presentert og oppfattet
- Bonus: Tegnspråkopplæring

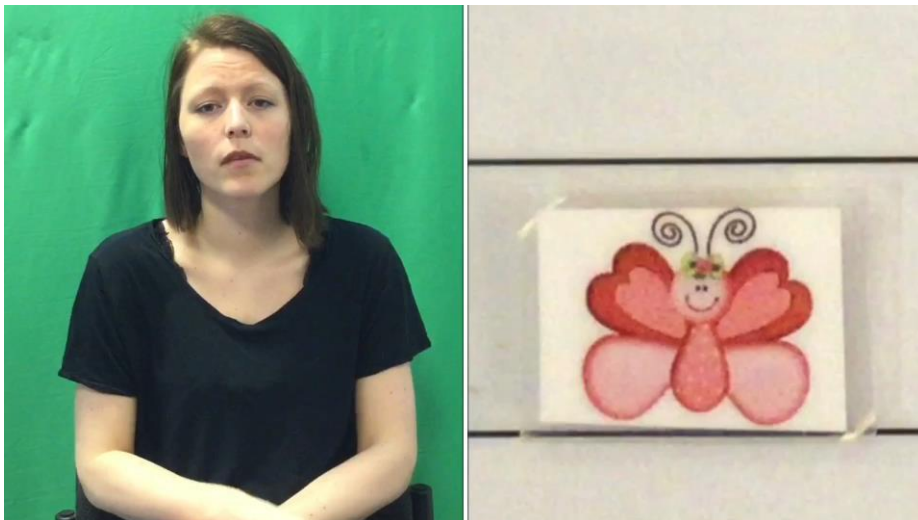
Filofax med aktivitetskort

Igangsetting

Positiv forsterkning

 Signo
Conrad Svendsen senter

Tegnøkonomi

- Bonussøyle med sommerfugler
- Forsterkerbilde
- Forsterkerbevis

 Signo
Conrad Svendsen senter

Tegnøkonomi

- **Grønt kort**
- **Avslutningskort**

Kommunikasjon underveis i bildestyringen?

Håndtering av utfordrende atferd/stopping i atferdskjeder

Mål:

- Lære å holde fokus
- Lære å ha flyt i atferdskjedene

Klapping og pressing

Klapping og pressing

Tvangspreget vasking

Stopping

Stemmebruk??

Ignorereres!!

Bruk av tvang i bildestyringen?

Registreringer

- Aktivitetsnivå
- Varighet bildestyring
- Hvilke aktiviteter som gjennomføres
- Varighet av toalettbesøk og måltid
- Klapping
- Pressing mot øyne og tinning
- Aktivitet ved grønt kort
- Bruk av tvang?

Resultater

- Eriks egen respons
- Aktivitetsnivå
- Klapping/pressing/flyt
- Stemmebruk
- Personalets erfaringer

Eriks egen respons

- Positivt nysgjerrig
- Lærte fort kriteriene
- Forsto tegnøkonomisystemet
- Glede og stolthet
- Bedre flyt

Aktivitetsregistrering

... kvartersvis i tre hele uker (kl. 0-24)

Gjennomsnittlig tidsbruk (timer pr. døgn)

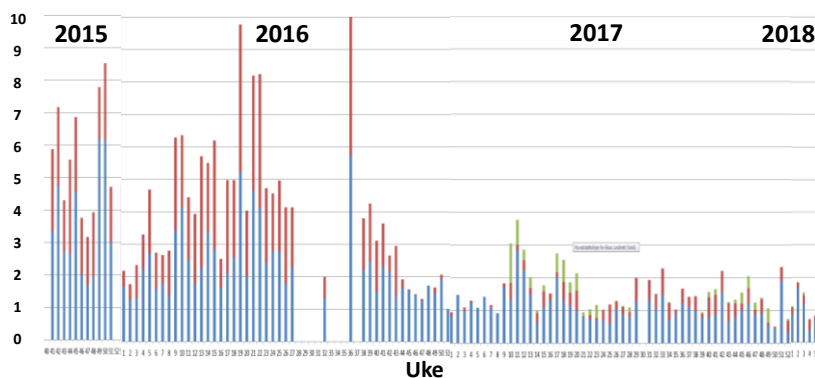
	2015	2016	2017
Hvile/søvn	11,7	10,0	10,0
Vasking/do	2,4	1,0	0,8
Klapping/høy stemmebruk	1,3	0,7	0,4
Måltid	3,6	3,7	3,3
Stell	1,1	1,4	1,1
Personalstyrt aktivitet	3,2	6,1	7,4
Egenaktivitet	0,6	1,0	1,1

Klapping og pressing

... målt som antall personalprosedyrer pr. time under bildestyring

- Pressing mot tinning
- Klapping
- Pressing mot øyne

Stemmebruk

Brev fra mor til Erik etter juleferien i 2017:

«...Vi har hatt ei kjempefin jul, med den blideste og roligste «Erik» noen gang. Ikke et eneste hyl eller klapp mot øret....»

Tvang?

Personalets erfaringer

- Holdninger i personalgruppen
- Bra med en «ytre» autoritet
- Bildestyring; verktøyet vi trengte
- Aktivitetsregistrering: Øyeåpner!
- Endring av fokus
- Krevende, men inspirerende!

Nyttig med opplæringsfilm!

